

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Ингушетия
ГБОУ "СОШ-ДС №22 г. Назрань"

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по УВР

_____ Бачалова Х.И.

«___» ___ 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

И.о. директора

_____ Сайнароева Х.М.

Приказ № _____

от «___» ___ 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Ингушская литература»

для обучающихся 8классов

г. Назрань 2023

8-ча класе г1алг1ай литературах йола балха программа

Кхетама каьхат

Г1алг1ай литература кхыдола предметаш санна базови дешара дисциплина я.Цу керттера декхар да дешархой эхь- эздел долаш,хозаненна лоарх1ам болаш,мехка истории дикаг1а довзаш,кхетамца кхебар.

Г1алг1ай литература базови ларда т1а 1омадаро аьттув хулийт дешархошта ва кьаман литература дег1адара наькъаш довзийта,цо хьабена чолхане никъ теркалбайта замано д1адеххкача беса цун декхараш а идейни чулоацам а хувцалуш хилар теркалде.Балха план в1ашаг1ьелла я исбахьален произведенеш урокашка а классал арахьа дешархоша к1оаргга уйла а еш, чулоацам бешаш,цун тохкам беш,болх д1ахьоргболаш цул совг1а,цо кхоачашду кхы а 1алаьмате боккхача лоарх1ама декхараш-дешар наькаш лакхьер,дешархой дувзаденна кьамаьл шаьрдар.

Ер программа оттаяь5-11класашта лаьрх1а йолча республикански программ ларда т1а.Автор Л.Б.Зязикова Магас.2012, хрестомати 8 класс.Чахкиева Рахима Ахмедовна. Магас. 2015.

Программо белгалтъяхай г1орбаьннача г1алг1ай йоазанхой лоарх1а мег1а йола говзам произведенеш, цар тема, керттера уйла, турпалхой васташ, пайда эцийт цар т1а лелабеш болча ц1енача, говзамеча метта.

Школе 1омае еза произведенеш кьоастаеш, терко т1аяхийтай лакха исбахьалеш говзалца язъяь хилара, дешархошта нравственни кхетам луш, цар сакхетам лакхбеш.

Даьхе а гонахьара алам а деза а уж 1омабеш хилара.

Программо хьакьоастадаьд литературни произведений чулоацам к1оаргаг1а дешархошта 1омабара , литературни теории дикаг1а йоавзийтара эшаш дола декхараши наькъаши- -Кхетамца, уйла а еш, исбахьален произведенеш ешар.

-Шаьра, кьоастадеш дешар,

-Тайп-тайпара чулоацам хьабувцар (Текста гарга, хоржаш, хаттарашта жоп луш, автора ц1ерах, дешархочун ший ц1ерах ишт.кха.д1.).

-Стихай, байтий тексташ дагахь 1омаяр.

-Исбахьален произведений тайпа, жанр белгалъяр.

-Автора керттера уйла гучайоаккхаш йолча эпизодий анализ яр.

-Дешархой класе а классал арахьа а ешаш йола произведенеш шоай ло1а ме (самостоятельно) яшха, керттера ма1ан а, уйла а гучаяккха 1омабар.

-Йоазанхочун вахара а кхоллама а никъ тахка, цо айяь проблемаш белгалъе, цар мах хоадабе дешархой 1омабар .

-Дувзаденна кьамаьл шаьрдар.

-Керттерча турпалхой оаламаш, царна юкьера юкь-моттиг, конфликт белгалдар.

-Говзамеча наьна метта торонаш – эпитеташ ,дустараш, метафораш, дийндар, кицаш, фразеологизмаш кьоастаяр, произведене идейни чулоацам кьоастабара, цар леладу г1улакх белгалдар.

-Рефераташ, докладаш, исбахьален произведений чулоацам тохкаш кхоллама балхаш дар, дувзаденна кьамаьл шаьрдар.

-Дешархой эхь-эздел долаш, х1ама довзара, тахкара т1акхувш, гуманистически сакхетам болаш, ший граждански позиции йоалаш, Даьхенцара безам лакха болаш, ший кьам а , кьаман истории а литература довзара т1акхувш 1омабар.

-Г1алг1ай литературо дег1адоаг1аш хьабена чолхане никъ, кхыча кьамий литература юкьера цун моттиг йовзаш, дешара культура дег1айоалаеш болх бар.

-Произведене чулоацамгеи кугацеи хъежжа йоккха эпически произведенеш тахка, цар исбахъален белгалонаш къоастае дешархой 1омабар.

-Кхоллама, тохкама балхаш деш шоашта эшаш йола материал, информаци журналаш т1ара, газеташ т1ара, тайп-тайпарча тексташ т1ара, Интернете лаха, нийсье дешархой 1омабар.

Календарно-тематически план

Г1алг1ай литература, 8 –г1а класс, 2022-2023д.ш.

№	Тема	сахъат	ди	Ц1аг1ара болх	Инд. болх
1	Багахбувцам. Турпала иллеш	1		Саг йодача - йоаг1ача лийкха ашараш	а) Балха иллеш; б) Турпала иллеш.
2	Мочкъах дола или	1		Вахарах-леларах дола фаьлгаш.	Зоахалоп д1аязде 2 дешархочо
3	Тиркаца вахаш хиннача Аьдий Сурхохи Аьла Мусостахи дола или	1		О. 10-14 чулоацам ха	деша, юхахъа дувца
4	Бовза, беа хъай мохк. Кодзоев Н. «Тхъаба –Ерд», очерк	1		Чулоацам ха, О. 16	Дешархочун хоам : «Г1алг1ай текъар, ердаш»
5	Озиев С. «Наьсар», стихотворени	1		О.17 дагахъа 1омае	Стих. анализ е
6	Чахкиев С. «»Зязиков Идрис: тешамцеи бакъдолчунцеи»	1		Биографии ха, о. 19-25 чулоацам ха	стих. – шаьра еша, тахка, О. 70 - 75
7-8	Карпеев И. «Г1алг1ай дошлой полк»	1		О.25-28 чулоацам юхахъабувца	биографии ха,
9	Боков А. «Тоаркхо-Хъажа»	2		Деша, юхахъа дувца, О. 28-48	«Хой шоана» кроссворд
11	Аушев Махьмад. «Даьй наькъаш»	1		Позма шаьра еша , О.48-53	биографи ха,
12	Базоркин Идрис . Вахара никъ	1		Цхъа стих. дагахъа 1омае.	биографи ха
13-	Базоркин И. «Моакъаза тепча»	1		Деша, юхахъа дувца , О. 55-66.	биографи ха,
15	Озиев Салман. «Вахар», «Хозал, дикал»	1		Цхъа стих. Дагахъа 1омае О. 67-68	биографи ха

16	Шин з1амигача саго баъ барт.	1		О.68-71 чулоацам юхахъабувца	Биографи ха Карточка № 2 "Кхоллама никъ д1аболабала р»
17- 18	Боков Ахъмад «Тиша ц1а»	1		О.72-82 чулоацам юхахъабувца	Дешархочун хоам: «Сийлахъ-

					Боккха Даймехка т1ом»
19	Дувцара кертера турпалаш	1		О. 83-93	1айше къонгий суртсибат
20	1айше вахар, цун денал	1		О.93-101.	1айше суртсибат
21	Зязиков Б. Вахара никъ	1		Зязиков Б. биографи.	Биографи ха
22-	Зязиков Б. «Эг1азал»	1		деша,юхахъадувца, О. 101-107	Дешархочун хоам: «Зязиков Б. – военни корреспонден т»
24	«Ваъча юрта», дувцар	1		деша,юхахъадувца, О.107-112 .	биографи ха
25- 26	Зязиков Б. «Г1уша-Хъажа»	1		О.112-119 деша, юхахъадувца	
27	Осмиев Хъ. «Т1абенача дахко к1алхарбар...»	1		О. 119-125	Хаттарашта жоп ле
28	Яндиев Дж. Вахара никъ.	1		Лекци 1омае	биографии ха
29	«Т1ом хьеберашка», стих.	1		О.125, дагахъа 1омае	
30	Яндиев Дж. «Наънага»	1		О. 126-127 дагахъа 1омае	биографии ха
31	Яндиев Дж. «Малхара каша»	1		О. 127-128 дагахъа 1омае	биографии ха
32	Яндиев Дж. «Бага»	1		О. 128-129 дагахъа 1омае, сочиненена кийчо е	Стих. анализ е

33	Сочинени Яндиев Дж. поэзех лаьца	1		Муталиев Хь-Б. биографи	
34	Муталиев Хь.-Б. «Яхь»	1		О. 131-132	биографии ха
35	Муталиев Хь-Б. «Д1айха кулгаш»	1		О, 132-134, шаьра еша.	1омае стих,биогр.ха
36	Чахкиев С. «Ц1ерага маьре яхар»	1		О. 139147,чулоацам юхахьабувца	1омае стих,биогр.ха
37	Чахкиев С. «Ц1ерага маьре яхар»	1		О. 148-158, чулоацам	1омае стих ,биогр.ха

				юхахьабувца	
38	«Б1аргий хих биза кад», поэма	1		1,2 дакъа деша, чулоацам ха	«Прометей прикованный » яха миф хьаювца
39	«Б1аргий хих биза кад», поэма	1		3 дакъа деша, чулоацам ха	
40	Чапанов Ахмад «Г1алг1ай мотт»	1		О. 193, дагахьа 1омае	Биографи ха
41	Тимурзиев Б . « Барттайна дезал»	1		О.194, дагахьа 1омае	Дыно фу йоах дезале барт тарах
42	Угурчиев А-Г «Г1елал»	1		О.195-197 стих.- шаьра еша, тахка	Угурчиев А-Г биографи ха
43	Угурчиев А-Г «Г1алг1ай», стихотворени	1		О. 197-198 стих. шаьра еша, тахка	Стихотворене анализ е
44	Угурчиев А-Г «Хьо д1авахар», стихотворени	1		О. 199-200 стих. шаьра еша, тахка	Хаттарашта жоп ле
45	Эгиев Хьамид «Ялата коана»	1		О. 201-213 дувцара чулоацам ха	Биографи ха
46	Ведзижев Ахмад. Вахара никь	1		Ведзижев А. биографи ха	Карточка №1,№2
47	Ведзижев А. «Дикал - низ», дувцар	1		О. 214-220 чулоацам ха	Дешархочун хоам «13 шу Сибарег1а»

48-	Изложени	1		Биографи ха	
50	Чаккиев К. «Даъхен 1уйре», стихотворени	1		О.221, дагахъа 1омае	Биографи ха
51	Чаккиев К. «Ека са стих», стихотворени	1		О.222, дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
52	«Къонахчо дай сий доадергдац»	1		О. 223-224, шаъра еша	
53	Албаков Дж. Вахара никъ	1		Албаков Дж. биографи ха	Кроссворд « Хой шоана»
54	Албаков Дж. «Сай илlega», стих.	1		О. 225 дагахъа 1омае	Карточка № 2 « Коллама никъ д1аболабала р»
55	Албаков Дж. «Даъхенна», стих.	1		О. 226 дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
56	Албаков Дж. «Ва тха ноаной», стих.	1		О. 226-227 дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
57	«Доттаг1ашка», стихот.	1		О.227-228, дагахъа 1омае	
58	«Къонгаш кхийна ц1аг1ара довлаш», стих.	1		О. 228-229,шаъра еша	
59	Вышегуров М. «Г1алг1ай мотт», стихотворени	1		О. 230 дагахъа 1омае	Биографи ха
60	Вышегуров М. «Ва , г1алг1ай», стихотворени	1		О. 230-231 шаъра еша, тахка	Биографи ха
61	Арчаков С. «Йо1ои з1амигача сагои дийца зоахалол»	1		О.277-278 дагахъа 1омае	Боккхача нахага хаътте, даязде зоахалол
62	Бериханов Дж. «Даъй г1алаш», стихотворени	1		О. 235 дагахъа 1омае	Биографи ха
63	Бериханов Дж. «Халкъага» стих.	1		О. 236 дагахъа 1омае	Шоай тайпан г1алаех хоам бе
64	Бериханов Дж. «Тамаш ю аз», стихотворени	1		О. 237-238 дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е

65	Бериханов Дж. «Г1алг1ай мотт», стихотворени	1		О. 238-239 дагахъа 1омае	
66	Плиев Амир «Г1алг1айченга», стихотворени	1		О.239-240 дагахъа 1омае	Биографи ха
67	Плиев Амир «Лоаман сурташ», стихотворени	1		О. 240, дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
68	Горчханов Бадрудин. «Анзор».	1		О. 242-249, чулоацам ха	Биографи ха